

Студенти, чий доповіді визнано найкращими, мають можливість виступити на засіданнях студентського наукового гуртка кафедри, а також на науковій конференції студентів та молодих вчених, яка щорічно проводиться в університеті. Така робота сприяє інтелектуальному розвитку студента, знайомить його з особливостям роботи з науковою літературою як на паперових так і електронних носіях (робота з електронними базами та бібліотеками, такими як <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>, <https://library.gov.ua/>, <https://lib.zsmu.edu.ua/>), закладає основи як індивідуальної так і групової або колективної праці, основи статистичного та метааналізу, готує до публічних доповідей і роботи з аудиторією. Треба зазначити, що такий вид праці дуже позитивно сприймається студентами. Багато з них активно включається у роботу і, крім запланованих тем, студенти іноді пропонують власні теми для досліджень.

Висновки. Участь в науково-дослідній роботі має ґрунтовну мету розвитку клінічного мислення студента та його компетентностей, закладає основи статистичного та метааналізу. Як результат, здобувач освіти отримує навички індивідуальної та командної роботи, а також досвід публічних виступів і роботи з аудиторією.

Ключові слова: доповідь, заняття, клінічне мислення, науково-дослідницька робота, пошукова робота.

ВІДЕОЛЕКЦІЇ З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА СИСТЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Степаненко О. Ю., Мар'єнко Н. І.

*Кафедра гістології, цитології та ембріології
Харківський національний медичний університет
Харків, Україна*

Навчальна дисципліна «гістологія, цитологія та ембріологія» є однією з фундаментальних медико-біологічних дисциплін, викладання яких традиційно ґрунтується на класичних методиках та підходах. Не зважаючи на домінування традиційного підходу до викладання, гістологія як навчальна дисципліна змінюється і розвивається, а виклики сьогодення спонукають викладачів до пошуку нових дидактичних форм та підходів. Одним із найбільших глобальних викликів стало впровадження дистанційного навчання, у тому числі синхронного, асинхронного, комбінованого тощо. Цей формат навчання став новим як для здобувачів освіти, так і для викладачів, що потребувало певного періоду адаптації та підбору оптимальних форм та засобів навчання. Зараз, маючи досвід використання і впровадження різних дидактичних методів, можна сказати, що однією із найбільш вдалих дидактичних форм виявилися відеолекції.

У березні 2020 року нами було створено YouTube-канал кафедри гістології, цитології та ембріології ХНМУ (<https://www.youtube.com/@histology-kharkiv>), для якого було записано курс з 34 відеолекцій з усіх тем початкової програми. Наразі цей курс складається з 40 відео, продовжується робота над новими відеолекціями. Цей курс став першим повним курсом відеолекцій з гістології, цитології та ембріології українською мовою на платформі YouTube. Не зважаючи на відсутність будь-якої реклами чи інших засобів поширення інформації, крім безпосереднього інформування здобувачів освіти ХНМУ, створений нами канал набув популярності серед користувачів з різних міст України: наразі канал має понад 7 тисяч підписників та понад 700 тисяч переглядів. Курс відеолекцій впроваджено у систему дистанційного навчання ХНМУ у якості додаткового навчального матеріалу та активно використовується у навчальному процесі кафедри гістології, цитології та ембріології ХНМУ з 2020 року у поєднанні з традиційними лекціями, що проводяться у синхронному форматі, та практичними заняттями.

Використання відеолекцій у навчальному процесі має наступні переваги. По-перше, відеолекції дозволяють оптимізувати розподіл матеріалу у навчальній програмі. Оскільки кількість годин, відведених для проведення лекційних занять у синхронному форматі є обмеженою, для традиційних лекцій підбираються найбільш актуальні та складні теми, а за деякими темами здобувачам пропонується переглянути відеолекції, записані заздалегідь. Відеолекції не мають обмежень за часом та тематикою, що дозволяє детально розглянути весь навчальний матеріал, включно з темами, призначеними для самостійного вивчення. Таким чином, здобувачі освіти отримують розширений та деталізований лекційний матеріал з усіх тем навчальної програми.

По-друге, наявність лекцій, доступних у асинхронному форматі, робить їх доступними та зручними для використання у будь-який момент часу, що особливо актуально в умовах воєнного часу. Відеолекцію можна призупинити, передивитися знову, налаштувати швидкість перегляду. Таким чином, відеолекції можуть використовуватися як асинхронне доповнення до традиційних лекцій та практичних занять за умови синхронного дистанційного, очного та комбінованого форматів навчання, а за деяких умов – як альтернатива традиційним лекціям чи заняттям. Крім цього, відеолекції стали основою системи дистанційного навчання у асинхронному форматі, що використовувався у перші місяці дії воєнного стану.

По-третє, перевагою лекцій як навчального засобу є їх зручність, наочність та інформативність. Наявність додаткових пояснень допомагає візуалізувати та зрозуміти мікроскопічну будову різних клітин, тканин та органів. Відеолекція може допомогти здобувачу освіти зорієнтуватися у великій кількості теоретичного матеріалу, що особливо важливо для самостійного вивчення предмету.

Для отримання зворотного зв'язку після підсумкового екзамену з гістології, цитології та ембріології ми провели анонімне опитування здобувачів освіти, що вивчали цей предмет у 2020–2021, 2021–2022 та 2022–2023 навчальних роках. В опитуванні

взяло участь 297 респондентів. Здобувачам освіти було запропоновано відповісти, як часто вони користувалися відеолекціями при вивченні предмету, оцінити відеолекції за шкалою від 1 (жахливо) до 5 (супер) та визначити, чи відповідає формат відеолекцій стилю навчання, видам навчальних матеріалів та ресурсів, яким вони надають перевагу у навчанні за шкалою від 1 (взагалі не відповідає) до 5 (повністю відповідає). За результатами опитування, 93% респондентів постійно використовували відеолекції для навчання, інколи – 5%, не користувалися – 2%. За шкалою від 1 до 5 балів 96% респондентів оцінили відеолекції на 5 балів і 4% – на 4 бали (середня оцінка 4,96). За шкалою, наскільки відповідає формат відеолекцій їх уподобанням, 86% респондентів обрали оцінку 5 (повністю відповідає), 13% респондентів обрали оцінку 4 та 1% респондентів обрали оцінку 3 (середня оцінка 4,86).

Враховуючи результати опитування, популярність YouTube-каналу, велику кількість переглядів відеолекцій та позитивних відгуків, можна сказати, що відеолекції відповідають потребам сучасних здобувачів освіти та є вдалим навчальним форматом. Відеолекції можуть використовуватися як у якості самостійного навчального матеріалу, як і у якості складової системи дистанційного та комбінованого навчання.

Ключові слова: відеолекції, YouTube, гістологія, цитологія, ембріологія.

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ» ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Шевченко О. О., Левон М. М., Гуменчук О. Ю., Первак І. Л.

Кафедра описової та клінічної анатомії.

Завідувач кафедри: Дзевульська І. В., доктор медичних наук, професор

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Київ, Україна

Застосування сучасних інформаційних технологій в навчальному процесі ВНЗ – це пріоритетний напрямок розвитку освітнього процесу. Мультимедійна форма представлення навчальної інформації найбільш актуальна на сьогоднішній день у зв'язку із проведенням навчального процесу на різних навчальних платформах, в тому числі на платформі Zoom в умовах дистанційного навчання. Мультимедійні презентації допомагають за допомогою візуалізації засвоїти базові знання з предмета, систематизувати засвоєні знання, сформувати навички самоконтролю та мотивацію до навчання в цілому. Для успішного засвоєння навчального матеріалу з анатомії людини студенту треба візуально побачити анатомічні структури, який він вивчає теоретично. На першому етапі студент візуально знайомиться із будовою анатомічних об'єктів за допомогою малюнків в атласах, підручниках тощо. Однак, для повного розуміння матеріалу і подальшого використання отриманих знань в практичній діяльності студенту треба ознайомитися візуально з будовою анатомічних структур, найбільш наближених до реальних умов. Для досягнення цієї мети використовуються натуральні біологічні препарати та муляжі. Однак, в умовах дистанційного навчання ці методи візуального засвоєння предмету не можливо застосувати. Саме мультимедійні презентації в умовах дистанційного навчання допомагають реалізувати візуалізацію навчального контенту. Для кожного практичного заняття необхідно підготувати окрему мультимедійну презентацію відповідно до теми. В презентації за допомогою візуального зображення анатомічних структур необхідно в логічній послідовності викласти контент навчального матеріалу. В мультимедійних презентаціях бажано спочатку представити зовнішній вигляд анатомічного об'єкту у живої людини та трупному матеріалі, потім для більш докладного пояснення представити малюнки, на яких зображені конкретні анатомічні деталі будови цього анатомічного об'єкту. В певних випадках доречні схеми, які більш наочно і просто демонструють будову анатомічної структури. На сучасному етапі можливо використовувати зображення анатомічних об'єктів в трьохмірному вимірі. Дуже доцільно продемонструвати будову анатомічного об'єкту, що вивчається, за допомогою прижиттєвих методів дослідження – рентгенографії, ангіографії, УЗД дослідження, МРТ-дослідження тощо. Застосування мультимедійної презентації під час проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Анатомія людини» в умовах дистанційного навчання дає можливість студенту розповісти про будову анатомічного об'єкту із візуалізацією відповідних анатомічних структур, а викладачу оцінювати теоретичні знання студентів та ступінь володіння практичними навичками з будови тих чи інших анатомічних структур. За допомогою мультимедійних презентацій викладач може наочно пояснити складні питання, що стосуються особливостей будови анатомічних структур. Мультимедійні презентації значно розширюють можливості візуалізації навчального контенту. Наприклад, за допомогою мультимедійної презентації можливо продемонструвати варіанти та аномалії будови тих чи інших анатомічних структур, що зробить досить проблематично під час традиційного очного навчання.

Таким чином, мультимедійні презентації забезпечують візуалізацію навчального процесу під час дистанційного навчання.

Ключові слова: навчальна дисципліна «Анатомія людини», візуалізація.